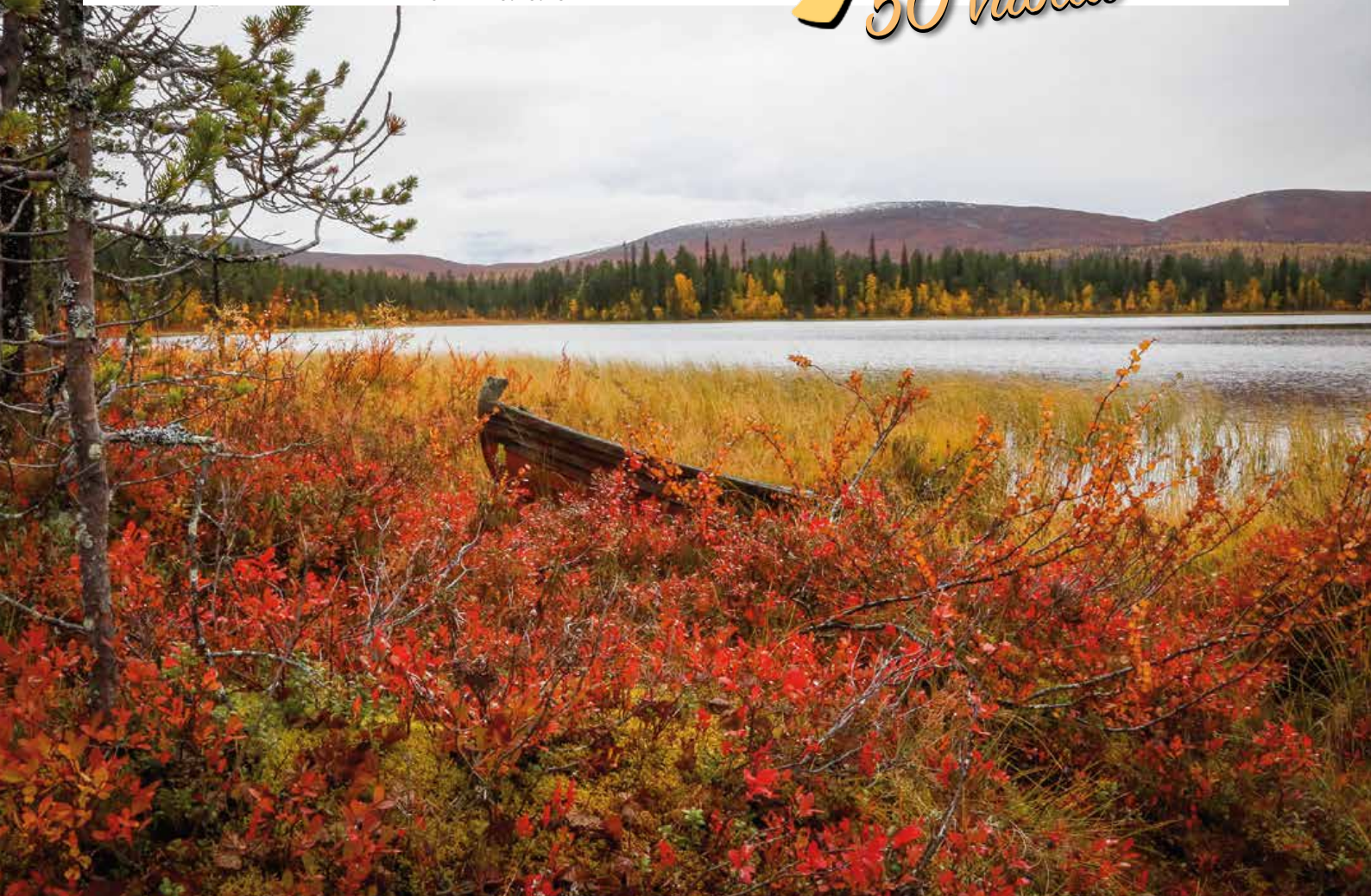

Retkeilijä

TRL – 50 vuotta toimintaa Nro 2 20.10.2021

50 vuotta

Lapin ruskaa syyskuussa 2021 Pallaksella Ahvenjärven maisemissa. Kuva: Kari Neuvonen.

2.-3.10. TRL:n syysvaellus suuntautui Raaseporin Västerbyn virkistysalueelle, jossa polut kiertävät monella tavalla mielenkiintoisissa maisemissa. Alueella on laavuja, tuli- ja telttailupaikkoja runsaasti. Kannattaa tutustua! Tulistelemassa retkeilijöitä Espoon, Vihdin ja Järvenpään seuroista. Kuva: Hilkka Laitinen.

Työväen Retkeilyliiton majat ovat marja- ja patikkaretkien mainiot tukikohdat

Länsi-Lapin majat Ylläs-Pallas – kansallispuiston kupeilla:

Varkhanmukka, jossa ovat tilava Kelokämpä, Tiirakämpä, Liiterikämpä ja Suaskummun kammi

Rihmakuru, jossa neljä kämpää, joista maisema Pallaksen tuntureille

Pohjois-Karjalassa on tilava Ukonjoen kämpä, jonka pihapiirissä Einari-kämpä

Tutustu nettisivuihin www.tyovaenretkeilyliitto.com
Varaa ajoissa kämpä parhaille vaellusviikoille.
Soita liiton toimistoon puh. 045 1369 744 tai sähköp. tyovaenretkeilyliitto@gmail.com

TYÖVÄEN RETKEILYLIITTO ry

Luonnonystävien kansainvälisen Liiton (Naturfreunde Internationale, NFI) Suomen jäsenjärjestö, perustettu 1971.

Toimisto: Sturenkatu 27, 4. krs.
00510 Helsinki

puh. **045 1369 744**

tyovaenretkeilyliitto@gmail.com

www.tyovaenretkeilyliitto.com

www.nf-int.org tai www.nfi.at

Palvelemme: ti, ke, to klo 9-16

Järjestösihteeri: Tiina Sinervo

Puheenjohtaja: Hannu Puhalainen,

puh. 040 588 1439

TRL:n tili:

Nordea FI66 1521 3007 1194 58.

Retkeilijä-lehti:

Toimitus Hilka Laitinen,

puh. 0440-500354,

hilka.laitinen@gmail.com

ISSN 0783-165X

Painopaikka:

Painotalo Plus Digital Oy, Lahti

**Tämä uusikin Retkeilijä-lehti on luettavissa, niin kuin myös aikaisempia numeroita, TRL:n nettisivuilla näköissivuina.
www.tyovaen-retkeilyliitto.com**

TRL:n majahinnat löytyvät
www.tyovaenretkeilyliitto.com
sivulta Majat / Majamaksut
sekä tämän lehden sivulta 11.

Kiinteistötoimikunnan kuulumisia

Kesäkuun alussa talkoitiin Lapin majoillamme viidentoista hengen voimin. Rihma ykkösen terassi uusittiin, saunaan asennettiin uusi kiuas, (muistakaa-pa tyhjentää tuhkat ennen lämmittämistä), huussit tyhjennettiin ja polttopuuhuoltoakin riitti. Rihmakurun tielle asennettiin kolme rumpuputkea etteivät sulamisvedet veisi hiekkoja. Kaikki majat siivottiin lattiasta kattoon. Tässä vain osa tehdyistä töistä. Viikko on lopulta lyhyt aika kunnostushommiin. Ukonjoella jouduttiin uusimaan viemärinto koska entinen järjestelmä oli tullut tiensä päähän. Ukonjoella on nyt roska-astia johon voi jätteet laittaa jos ei jaksu viedä mukanaan, toki suosittelemme että jokainen vie roskansa pois koska roska-astian kapasiteetti on rajallinen. Valitettavasti joutuimme tekemään varsin kalliita töitä niin Lapissa kuin Ukonjellakin. Kiinteistöt ja ympäristö on pakko pitää kunnossa jos aiomme viihtyä. Tästä johtuen tulot ja menot ovat lähes tasoissa. Lisäksi verottaja iski kyntensä majamaksuihimme joten toivottavasti loppuvuodesta majoillamme kävisi runsaasti retkeilijöitä.

Pali ja Kari huilaavat.

Jäsenemme ovat olleet kiinnostuneita mitä kuuluu Varkhanmukan saunaprojektille. Lyhykäisyydessään tilanne on seuraava: Liittohallitus päätti että sauna-asiaa lähdetään viemään eteenpäin. Piirustukset ovat valmiit ja ne on toimitettu rakennuslupahakemuksen kera Enontekiön kuntaan. Saunasta tulee saman tyyppinen kuin Rihmakurun saunasta. Rakentajaksi valikoitui Muonilainen puutyön ammattilainen ja sauna toimitettaisiin kaikkein tarvikkeineen Varkkhanmukaan. Meille jäisi kokoaminen. Saunan sijainti olisi Kelokämpän ja nykyisen saunan välissä. Tässä on kuitenkin vielä neuvoteltavaa koska rakennustarvikkeiden hinnat ovat nousseet 20-30 % siitä kun asiat laitettiin vireille. Onneksi meillä on Rovaniemellä ”jääkiekkokielellä” luottopakki Seppo Vähätaini hoitamassa asioita. Periaatteessa päästäisiin rakentamaan kesäkuussa 2022 jos kaikki menee ns putkeen. Jos hinnat pompsahtavat kovin korkeiksi tullee hallitus vielä ottamaan kantaa suunnitelmiin.

Hyvää loppusyksyä kaikille **Pauli T. Komonen**

Kari työn touhussa.

Hyvän mielen keräys

Majamme kaipaavat joka vuosi huoltoa ja parannuksia. Haluamme pitää majat sellaisessa kunnossa, että niissä on miellyttävää viettää omatoimista, liikunnallista vapaa-aikaa.

NYT ON lisäksi ”Pikkusaunan” aika! Kukapa ei haluaisi kylpeä kotoisessa Varkhanmukan pikkusaunassa! Se lämpiää nopsasti pienellä määrällä puita, antaa hyvät löylyt ja on oiva naapuri isolle saunalle silloin kun pienellä porukalla kylvetään. Mitään ei saa ilmaiseksi, ei pikkusaunaakaan. Siksi keräämme nyt eritoten pikkusaunaa varten varoja.

Lahjoittamalla sopivan summan tilillemme olet mukana ”Hyvän mielen pikkusaunakeräyksessä”. Lahjoituksia voi osoittaa Työväen Retkeilyliiton tilille Nordeaan FI66 1521 3007 1194 58. Viitenumero on 11633.

Keräykseen ovat osallistuneet Matti Lehtonen, Pauli Komonen, Anneli Koskinen, Jussi Koota, Sirkka Nummela, Maija Sippola, Riku Mäntylä, Hilka Laitinen ja Pertti Mikkela.

Kiitos lahjoittajille, tavataan pikkusaunan lauteilla!

Työvään Retkeilyliiton liittokokous 25.9.2021

Työvään Retkeilyliiton seitsemästoista liittokokous pidettiin 25.9.2021 Helsingissä, Paasitornissa. Kokouksessa oli 17 edustajaa 12 eri jäsenyhdistyksestä. Kokous oli historiallinen, koska se oli viimeinen Työvään Retkeilyliiton liittokokous. Liittokokouksessa päätettiin, että liiton nimi muutetaan Suomen Retkeilyliitto ry:ksi.

Nimen muutos ei ole vielä virallinen koska se menee ensin Patentti- ja Rekisterihallituksen päätettäväksi. Uudesta nimestä tiedotetaan kun nimi on rekisteröity.

Liittokokouksessa vahvistettiin liiton toiminnan suuntaviivat sekä jäsenmaksujen suuruus ja tilitystapa seuraavaksi liittokokouskaudeksi. Jäsenmaksut pysyivät entisellään eli yli 15-vuotiaasta 10 euroa vuodessa ja alle 15-vuotiaasta 1 euro vuodessa.

Liiton puheenjohtajaksi valittiin Hannu Puhalainen Rovaniemen Retkeilijöistä, 1.varapuheenjohtajaksi Anneli Koskinen Pohjantähden Retkeilijöistä ja 2.varapuheenjohtajaksi Pauli Komonen Kuopion Retkeilijöistä.

Liiton hallituksen varsinaisiksi jäseniksi valittiin Aune Kurki Salpausselän Samoojista, Else Nevalainen Karjalan Retkeilijöistä, Simo Korpelainen Kuusankosken Retkeilijöistä, Seija Niemelä Hämeenlinnan Retkeilijöistä, Sauli Lehtimäki Kangasalan Retkeilijöistä ja Matti Huttunen Helsingin Työvään Retkeilijöistä.

Toiminnantarkastajiksi valittiin Päivi Sten ja Visa Tammi sekä varalle Miika Lumitsalo.

Uusi hallitus, eturivissä vas. Anneli Koskinen, Hannu Puhalainen, Pauli Komonen. Takana vas. Else Nevalainen, Sauli Lehtimäki, Seija Niemelä, Matti Huttunen, Aune Kurki, sekä liiton sihteeri Tiina Sinervo.

Kiinteistötoimikunnan puheenjohtajaksi valittiin Pauli Komonen Kuopion Retkeilijöistä, jäseniksi Heikki Aaltonen Karjalan Retkeilijöistä ja Seppo Vähätaini Rovaniemen Retkeilijöistä.

Retkeilytoimikunnan puheenjohtajaksi valittiin Mia Neuvonen Vihdin Retkeilijöistä, jäseniksi Helena Nurmio Salpausselän Samoojista ja Ilmo Nousiainen Karjalan Retkeilijöistä.

Kansainvälisen toimikunnan

puheenjohtajaksi valittiin Hannele Pöllä Järvenpään Retkeilijöistä, jäseniksi Juha Hämäläinen Karjalan Retkeilijöistä, Pirjo Kuikka Salpausselän Samoojista, Jaana Hirvonen Rovaniemen Retkeilijöistä ja Helena Arola Kuusankosken Retkeilijöistä.

Tiedotustoimikuntaan valittiin Esa Parviainen Karjalan Retkeilijöistä, Markku Karvonen Hämeenlinnan Retkeilijöistä, Hannele Pöllä Järvenpään Retkeilijöistä ja Hilka

Laitinen Espoon Retkeilijöistä. Tiedotustoimikunnan puheenjohtajan nimeäminen jäi hallituksen tehtäväksi.

Liittokokous sujui hyvässä hengessä ja kokouksessa käytiin aika ajoin vilkasta keskustelua. Kokouksen puheenjohtaja Jouko Koskinen kiitti osanottajia ja toivotti kaikille hyvää syksyn jatkoa.

Tiina Sinervo

TRL:n liittokokous pidettiin Helsingin Työväentalon Paasitornissa.

Kokousväkeä. Kuvia ottivat Jouko Koskinen ja Juha Saarinen.

Riihimäen Retkeilijät ry vireänä

Vapaa-ajan lisääntyessä ja eräretkeilyharrastuksen kasvaessa päättivät muutamat retkeilykipinän saaneet perustaa Riihimäelle retkeilyseuran. Idean isät olivat siihen asti kuuluneet Hyvinkään Retkeilijöihin.

Perustava kokous pidettiin 13.2.1988. Mukana oli myös Työväen Retkeilyliiton puheenjohtaja Erkki Wiksten. Kokouksessa päätettiin anoa TRL:n jäsenyyttä.

Seuran logon/hihamerkin suunnitteli jo edesmennyt veturinkuljettaja Risto Lehtola. Merkki symboloi kansainvälisyyttä ja ystävyyttä.

Seuran tukikohtana oli aluksi Antonin torppa Hausjärven Se-

länöjalla ja myöhemmin Heiskan majan nimellä toiminut vanha omakotitalo maalaistalon pihapiirissä niinikään Hausjärven Selänöjalla. Taloa kunnostettiin yhdistyksen tarpeisiin. Hiihtokautena se toimi mehuasemana ja muuna aikana yhdistyksen toimitilana. Seura osallistui myös paikallisen latuverkoston ylläpitoon. Syksyllä 2016 toiminta siirtyi Riihimäen Kiista-Veikkojen Suonummen majalle.

Toimintaan on vuosien varrella kuulunut talvinen hiihtoretkei Pallastunturin maisemiin Raatamaan, aluksi liiton majoille ja myöhemmin mökkimajoitukseen

Raattamassa ja Vuontispiirtillä. Lapissa on käyty ruskaa ihailemassa Pyhätunturilla. Syksyisin on tehty puolukka- ja luontoretkei Ukonjoen kämpälle. Ohjelmassa ovat myös kesä- ja syyskauden avajaiset, kesäinen liikuntapäivä peleineen, saunomisineen ja makkarapaistoineen, äitienpäiväpyöräily, isänpäiväpatikka, kävely-, pyörä- ja hiihtoretket lähimaastoihin ja retket erilaisiin kiinnostaviin kohteisiin kuten luonnon- ja kansallispuistoihin ja tutustuminen saaristoreitteihin. Riihimäellä järjestettävälle valtakunnallisille Erämessuille olemme osallistuneet edustaan samalla Työväen Retkeilyliittoa.

Työväen Retkeilyliiton toimintaan seura on osallistunut muutenkin monin tavoin, liiton hallituksessa, retkeilypäivillä sekä osallistumalla Lapin majojen kunnostustöihin. Varkhanmukan Korsusaunan rakensivat Kangasalan Retkeilijät ja Riihimäen Retkeilijät yhdessä talokootyönä.

33-vuotias seuramme jatkaa toimintaansa vireänä. Kunhan koronavirus on selätetty, jatkuvat viikoittaiset tiistaitapaamiset ja kävely-, pyörä- ja hiihtoretket. Syksyinen ruskaretki ja vuoden 2022 hiihtoretkei Vuontispiirtelle ovat jo suunnitelmassa.

Irmeli Peltonen ja Raija Puhakka

Ryhmä lähdössä Lapakiston poluille Nastolaan. Tällaiset retket ovat todellisuussittuja kuten kuvasta näkyy.

Ryhmä retkeläisiä on hiihtämässä suon yli Varkhanmukkaan.

Riihimäen Retkeilijöillä oli Erämessuilla oma osasto. Kuva vuodelta 1996. Kuvassa Olli Luhti, Aira Jokela, Kauno Laine, Alli Luhti ja Jesse Luhti.

Eila Oranen

Helsingin Työväen Retkeilijät Ry HTR:n jäsen olen ollut vuodesta 1969 lähtien. 70 luvulla olin seuran sihteerinä muutamana vuoden ja eri jaostoissa toimijana mm. ohjaaja kerhossa, TUK:n laatiman retkien ohjaakurssin suoritin vuonna 1979. Alkuvuosina innostus oli kova luonnolliseen kuntoliikuntaan ja harrastukseen, joka oli "kohtuullisella kuppauksella" saavutettavissa. Vuodesta 2007 olen ollut HTR:n sihteerinä ja taloudenhoitajana sekä 2015 lähtien Helsingin Luonnostävien toimijana samoissa tehtävissä.

Eila ja kalasaalis. Kuva Pertti Oranen.

Kalastaminen on ollut veressäni jo 10-vuotiaasta saakka, eikä se irtoa. Yhden suurimmista kaloista, olen saanut Raattaman Vuontisjärvestä vuonna 2012. Siika 2630 g, maaliskuussa, jäätä n.0,50 cm, ohut siima 0,18 ja vieheenä pieni kultamorri, viiden tuuman reikä, väsytyksellä kesti noin 20min, koska en uskaltanut yhtään kiristää siimaa, kun ajattelin, että se katkeaa, pikkukihlajaa se tuli reikään ja juutui siihen, kunnes se luontaisesta alkoi ponnistella ylöspäin, jolloin näin silmät, kiskaisin päästä jälle ja olin pyörtyä.

6. Mitä siitä valmistettiin?

Oli HTR:n hiihtoviikot, retkikaverit saivat siitä osansa, peijaiset pidettiin, kala paistettiin, syötiin liuskkeiden ja juomien kera! Kilpailutin sen myös Vapaa-ajan Kalastajien keskusliitossa.

7. Toivomus

Toivon, että terveyttä riittää perheellämme! Retket jatkuvat, aina on ilo kuulla retkitovereiden kuulumisia menneestä, nykyajasta ja tulevasta. Toivon, että majat, jotka ovat melkein talkootyöllä ja jäsenmaksuilla aikaan saatettu eivät muuttuisi koskaan liiketaloudelliseksi kapuloiksi! Mietintää hyödyille ja haitoille muutoksien tuulissa. Onnea 50-vuotiaalle TRL:lle

Kiitos Eila.

Antoisia kalastusretkiä!

T. Hilkka Laitinen

7 kysymystä Eilalle

1. Miltä elämä maistuu?

Elämä maistuu hunajalle ja hyvälle, olen saanut elää terveenä, ilman suurempia sairauksia. Seitsemän lastenlasta lisää elämisen arvoa ja tervettä huolta huomista.

2. Miten korona vaikutti seuratoimintaan?

Korona on vaikuttanut aika suuresti, täällä Helsingissä on ollut tartunnat suuria, siksi päätimme, että mennään terveys edellä, tapaamiset ja retket ovat saaneet odottaa. Nyt näyttää, että voimme alkaa jo kokoontuaikin Ehkä ensi keväänä pääsemme vihdoon Isosaareen.

3. Onko jäsenkunta kasvanut vai vähentynyt?

Jäsenmäärä on kasvanut esim. tänä vuonna on 13 uutta jäsentä kirjattu mutta vähennystäkin on tullut luonnollisten poistumien kautta, jäsenistöstämme on aika suuri osuus iäkkäitä.

4. Teillä on ollut mukavia kesätapahtumia. Miten ne onnistuivat?

Kesätapahtuma on junnannut vuodesta 2019 lähtien, ensin oli kova sade ja tuuli esteenä ja nyt kahtena vuonna korona. Tavoitteenamme on ollut teema "Helsingin saaret tutuksi", aika monessa olemme jo retkeilleet, mutta Isosaari on nyt toiveina päästä toteuttamaan se ensi keväänä.

5. Olet ahkera Lapin talkoilija ja TRL:n majoilla. Ehdit siellä myös kalastaa. Mikä on ollut suurin kalasaalis?

Olemme lapinmajoilla käyneet vuodesta 1976 lähtien ja nyt eläkeläisinä aika useasti. Vapaaehtois- ja talkootyö on tullut tärkeäksi kahdestakin syystä, ikä tekee sen, että ei enää kiinnosta "laukata" tunturissa ja hyötyliikunta kuten puuhoito ym. se vähäinen apu majojen ja retkitovereiden hyödyksi on jo "äidinmaidosta" saatua. Arvostus ja kiitos on myös auttanut huomioimaan ja tekemään tarvittavia toimia. Saimme Pertin kanssa Varkhanmukkapalkinnon vapaaehtois- talkootyöstä monien vuosien varrelta, se tuntui suurelta huomiolta, kiitokselta ja hyväksynnältä.

Olavi Lehteä muistaen

Jälleen yksi Hämeenlinnan Retkeilijöiden veteraani ja pitkäaikainen jäsen on poissa. Olavi "Rike" Lehti jätti monella tavalla oman jälkensä seuran. Hän liittyi joukkoon heti HäRetin perustamisvaiheessa ja oli mukana jo vuonna 1980 sen ensimmäisessä varsinaisessa johtokunnassa. Rike oli aktiivinen seuralainen ja innokas retkeilijä. Hänen kameransa myös tallensi retkiä ahkerana.

Parhaiten Olavi Lehti muistetaan HäRetin taiteilijana. Harrastajataiteilijana hän on mm. suunnitellut seuran logon. Rike piirsi mittavan määrän erilaisia kuvituksia jäsenkirjeisiin, ilmoituksiin, julisteisiin, ohjelmalehtiin ja muihin seuran julkaisuihin. Omanlaisensa pe-

rinne olivat Vuoden härettäinen -kunniamaininnan muistotaulut. Kukin sai Riken piirtämän näköispiirroksen tai karkatyönnä.

Työikänsä

Olavi Lehti oli palomies. Kuten HäRetin alkuvaiheen tiiviissä yhteisössä yleisemminkin, myös Lehtien perheessä aktiivisesta härettäisyydestä tuli perheen harrastus, ja he olivat monessa mukana. Hämeenlinnan Retkeilijät muistaa lämmöllä taiteilijansa.

Markku Karvonen

Olavi kuivattelee saappaita Ukonjoen kämpällä.

Näin hienolla penkillä istuttiin Vihdin Retkeilijöiden retkellä Raumalla ja Kylmäpihlajan majakalla 26.-29.9. Ihastelimme kaunista merimaisemaa, viettäen yö majakassa sekä ihka uusissa kahden hengen maisemamökeissä.

Mukana oli 21 retkeilijää, joista kolme JäRetistä sekä yksi ER:stä. Kolmen yön retkellä tutustuttiin Wanhaan Raumaan, joka valittiin Unescon maailmanperintökohteeksi 1991. Oppaana Mikkelä Pertti.

Syntyperäisenä raumalaisena Pertti osasi kertoa talojen historiaa ihan paikallisella murteella. Varmaan moni talo olisi jäänyt selvitystä vaille, jos meillä ei olisi ollut omaa opasta ja tulkkia mukana. Kiitos Pertti!

Wanhan Rauman lisäksi tutustuimme Sammallahtenmäen hautaröykkiöalueeseen, joka on peräisin Skandinavian pronssi- ja varhaiselta rautakaudelta (1500-500 eaa), oppaana Rauman matkailusta Suvi Lamminen. Alue kertoo kyseisillä aikakausilla eläneen yhteisön uskonnosta ja hautausvoista. Se on myös ansaitusti 1999 valittu Unescon maailmanperintölistalle. Kummatkin kohteet olivat mielenkiintoisia ja ajatuksia herättäviä. Suvi oli hyvä, selkeän puheen ja runsaan tietomäärän omaava opas.

Suomen Luonnonpäivänä siirryimme M/S Linnealla kohti Kylmäpihlajaa, koukaten ensin Kuuskajaskarissa. Majoittumisen jälkeen kierreltiin saarta ristiin rastiin käyden myös majakan näköalatasanteella ylimmässä kerroksessa, josta oli hulppeat näköalat merelle. Iltapäivän lohisopan ja saaristolaisleivän jälkeen oli myös mahdollisuus saunaan. Illan päätteeksi maistui grillimakkarat ja ”jälkkäriksi” kypsät tyrnimarjat. Auringon laskiessa istuimme rannalla odotellen muinaistulien syttymistä saarien rannoilla ja Rauman kaupungin ilotulitusta, joka näkyi majakalle asti.

Sunnuntaina laiva tuli hakemaan meidät klo 14.50, mutta sitä ennen saimme vielä kerätä tyrnimarjoja mukaan niin paljon, kuin sormenpää kestivät. Se kestäminen kun ei ole helpoimmas-ta päästä.

Rantakahvilan ystävällinen myyjä tuli vielä työnsä lomassa kertomaan majakan historiasta ja luotsien elämästä saarella meidän nauttiessamme lähtökahvit. Jälleen yksi majakkaretki jäi taakse ja tutustuminen Unescon maailmanperintökohteisiin Suomessa ja samalla tuli vietettyä Suomen Luonnon päivää loistavassa seurassa.

Niin ja muistakaa: ”ÄLÄ PORTTIKONGIS PID AJOPELEJÄS.”

Saarella on mahdollisuus saunomiseen tynnörisaunassa. Kuva, auringolaskun jälkeen, Pertti Mikkelä.

Ryhmä tutustumassa Sammallahtenmäen hautaröykkiöalueeseen. Kuva Kari Neuvonen.

Kerttu Horilan teos Rauma Fliikk taidemuseon edustalla on vierailijoiden lemmikki. Kuva Kari Neuvonen.

Kylmäpihlajan majakka on suosittu retkikohde. Majoitusta on majakassa sekä uusissa maisemamökeissä. Kuva Kari Neuvonen.

Auringonlasku Kylmäpihlajan majakkasaarella. Kuva Pertti Mikkilä.

Mikko kaipaa uutta kalakaveria.

Uapo-lappalaesta suurest arvostaenj

Uapohaovvelj, uapohaovvelj,
Mehtäpoluilla sulles surren kuiskoon.
Hirmune ikävä sinuva on. Ikkuine ikävä.
Pienenä virtana lämpimät veet poskijaenj huuhteloo.

Lähimetästä mustikoeta äskem poemiskelij
Ja muistelim mitem mustikkapaekkoja parraeta
Uapo mullen neovvo. Iärelle istahti, poemijoo oottelj
Ja nästitin niitä välil itekkiis suuhusan napsi.

Pyöree talutellev vesjärver rannasta
Uapom polokuva poekkeeh hilijallee astelin.
Sitähiik kymmenet kerrat nuuskien, tutkiem,
Pysähellev verkallee yhessä kulettii.
Katellen, kulukiin se vuosija sittem mehtäär raevattii,
Muillekkiik kulettavaks aokastii.
Polokusj nyt uapo erityinen, levvee ja avara on.
Jo tallooma tuhannen tassuj ja töppösen.

Rannalla, iärellä veem pitkäänniiv viihtynnä oesit.
Viileellä hiekalla kaekessa raohassa katellen, kuulostellen.
Kiireettömäh, hyvä elämäm mallija mullekkiim, muillekkiin näötit.
Vasta nyt, kun sua ennee ei ilona, toverina oo,
Kostein silimin sitäkiim muistan, suurest sua arvostaenj.
Tunteva aatteleva harkihtevea kaonis järkihaovva
Lapseinj aenoo olit, minun, lapsettoman.

Kaovvan on siitä viimeks kun tavattiim
Mut aevampa yllättäe, unessa ihmeeksein, ilokseinj
Äsken siut navetan nurkalla ettäällä näinj.
Huikkasin sulle: uapohaovvelj, uapohaovvelj!!!
Het luokseij ja vierelleir riemuiten kirmasit
Silityksijä, taputuksija suamaan kuin sillo enne.
Tuo lämmin, niim mielune, elävä unj, toentuntunem
Piene iesj lohun toe murreeseen suuree.
Viel virkeej ja veikeen, terveen, elosan uapon nähhäk kus saenj!

Terveenä siuj jos ihmeekseinj takasis saesim,
Miljoonat kerrat sua uapo-veitikka viksu, silittäsin, kiittäsin.
Iso olj onni, kun olemassa ja elämässä ees hetkisev viivähit!
Hellyttävijä, veikeitä muistoja elämänj varrella tarjosit,
Ennem millonkaak kokemattomija. Tuhansittaj.
Mielekkääst, miehekkääst ellääkseim,
Paremmiv voejjakseim mehtäpoluillej, järville
Uuvvem, pikkuse uapohaovvelin toveriks tarviin.

Muanantaena 20.9.2021
Murheissaan **Mikko Kiio**

Pyöräretkiporukka Tervossa. Vas. Ritva Taivassalo, Tarmo Tikka, Armi Salenius, Heikki Haapea, Inkeri Untamala, Ritva Sipilinen Helena Nurmio, Marja Hakala, Aune Kurki, Seija Pääkkönen Matti Koivikko ja Nina Pendikainen. Kuvan otti ohikulkija.

TRL-pyöräilyviikko savolaisissa maisemissa

Lauantaina 17.7. innokkaat pyöräilijät eri puolilta Suomea koontuivat Kuopion leirintäalueelle Rauhalahteen. Reittisuunnitelma oli Tervon, Pielaveden, Kiuruveden, Iisalmen ja Lapinlahden, Nilsian ja Juankosken kautta takaisin Kuopioon.

Heti ensimmäisenä päivänä jouduimme Riikka-myrskyyn, joka kasto i meidät perin pohjin, vaika

olimme sadevarusteissa. Ilma oli tosin lämmin, joten emme kylmettyneet.

Viikon aikana pyöräilimme vaihtelevissa maastoissa, oli ylä- ja alamäkeä, upeaa pyöräilytieta ja erittään kivikkoista hiekkatietä. Yöpymispaikat olivat erilaisia, valmiiksi pedatuista vuoteista, mukavuuksista vapaaseen aittaan tai leirintäalueen mökkiin.

Matkan varren pysähdyksistä mieleen jäi kyläyhdistyksen kahvila, joka aukesi juuri kun tulimme kohdalle, Lepikon torppa, Juhani Ahon museo ja Matin ja Liisan asema ja tietenkin savolainen maisema. Juankoskella saimme Juicen elämästä lähes kaiken tietävän oppaan, joka pyöräilytti meitä Juicelle merkityksellisissä paikoissa.

Yksi rengasrikkokin tapahtui. Mukanamme kulki koko reitin ajan myös matkailuauto, jonka kyytiin saattoi laittaa ne tavarat, joita ei reitin aikana tarvittu.

Osallistujia oli 12. Miehet Tarmo ja Heikki vetivät pääosin koko letkaa ja Matti piti perää ja huolehti, ettei kukaan pudonnut joukosta. Välillä nimittäin joidenkin piti ylämäessä taluttaa. Viimeisenä päivänä osa jatkoi vielä Kuopion retkeilijöiden Koivulaan, jossa vastaanotto oli lämmin.

Päivämatkat vaihtelivat 50-80 km, yhteensä kilometrejä kertyi yli 400. Joka päivä myös saunottiin!

Kiitos retken järjestäjille.

Ritva Taivassalo

Juice-asiantuntija kertoo Juankosken merkkihenkilöstä – Juicesta. Kuva: Helena Nurmio.

Ritva ja Armi presidentti Urho Kekkosen syntymäkodin, Lepikon torpan aitan portailla. Kuva: Matti Koivikko.

TRL:n ja IYNF:n yhteinen retkipäivä Lahdessa 12.8.2021

IYNF (International Young Naturefriends) järjesti Lahdessa, Upilan kurssikeskuksessa, 10.-15.8.2021 valmennuksen ilmastonmuutoksesta ja siihen vaikuttamisesta 16-30-vuotiaille. Noin 30 IYNF:N nuorta eri puolilta Eurooppaa tuli Upilaan 10.8.2021. Eveliina Virta oli Suomen nuorista mukana. Nuorten ohjelmaan kuului mm. ilmastopelin, Climate Game, rakentaminen.

TRL järjesti IYNF:n kanssa yhteisen retkipäivän 12.8.2021 Lahdessa. Retkipäivälle osallistui 9 TRL:n jäsentä (Salpausselän Samoojista, Vihdin Retkeilijöistä, Järvenpään Retkeilijöistä, Rovaniemen Retkeilijöistä ja Espoon Retkeilijöistä). Yhteyshenkilönä järjestämässä yhteistä TRL:n ja IYNF:n retkipäivää toimi Hannele Pöllä, mutta koska hän ei päässyt itse osallistumaan retkipäivälle, Eveliina Virta toimi retkipäivän tulkkina.

Retkipäivän aamuna TRL:n jäsenet ja IYNF:n nuoret tapasivat Siikaniemessä, josta yhdessä lähdettiin laivaretkelle Hollolan kirkkole. Kirkossa Pirjo Kuikka Salpausselän Samoojista kertoi kirkon historiasta, jonka Eveliina tulkkasi englanniksi. Ilmassa oli sateen uhkaa ja ukkonen jyrähti kun kävelimme takaisin laivalle, mutta selvisimme lähes kastumatta. Paluumatkalla nautimme laivalla maittavan lounaan jälkiruokakahveineen.

Siikaniemessä nuoret pääsivät kokeilemaan kirkkovenesoutua, joka oli monille hauska ja uusi ko-

kemus. Alkukommellusten jälkeen löytyi yhteinen tahti ja kirkkovene pääsi hyvään vauhtiin. Tahdittajana toimi Jari Rissanen, Upilan ja Siikaniemen isäntä. Kirkkovenesoutun jälkeen oli saunomista ja uimista Siikaniemessä. Päivän päätteeksi oli yhteinen päivällinen Upi-

lassa, jossa nuoret seuraavana päivänä jatkoivat ilmastopelin rakentamista.

Tiina Sinervo

IYNF-nuorille kirkkovenesoutu oli uusi kokemus. Hyvin se sujui tahdittajan avustamana. Kuva: Tiina Sinervo.

Illoinen osallistujaryhmä, jossa myös TRL:n väkeä.

Varkhanmukassa viikko parasta pohjoisen kesää

Länsi-Karjalan Retkeilijöiden niin sanottu "nuorisajaosto" varasi Varkhanmukan 12 hengen Kelokämpän jo hyvissä ajoin keväällä. Ryhmässä olivat mukana Jonna Nissinen, Anne Kuokkanen, Jaana Saarilampi, Sirkka-Liisa Kolehmainen, Jaana Kokkonen, Mirva Kuisma ja Eija Aspelund.

Lapinmatkaa suunniteltiin huolella. Yksi palaveri ja samalla telttayöharjoitus vietettiin keväällä Outokummun Vanhan Kaivoksen tunnelissa maan alla.

Melkoinen kokemus oli nukkua kallioseinämistä tippuvien vesipisaroiden lotinassa. Joku nukui vähän, toinen ei ollenkaan. Telttailu siellä ihan kiven sisässä

luolaoloissa on tosiaan oma juttunsa.

Elokuun alussa saatiin lähes kokonainen viikko aurinkoa ja sadepäivä hyödynnettiin vierailulla Hetan luontokeskuksessa ja Jyppyrän lenkillä. Rinkkavaellusreissu suunnattiin Pöyrisjärven erämaa-alueelle. Erämaassa oltiinkin jo ajellessa Näkkälän kylälle, mistä vaellus alkoi. Parkkipaikka oli täysi, mutta montakaan vaeltajaa ei silti tavattu. Pöyrisjärvellä ei käyty, vaan poikettiin lähempänä Olkojärvellä ja sen rannalla telttaitiin omalla porukalla. Ei ollut korkeita tuntureita, mutta komeat näkymät kauas.

Loppuviikolla retkeiltiin päiväreissuna Vuontispirtiltä tunturiin

Montellin majalle. Siellä oli uusi kota ja huussit. Vanha maja olikin lukittuna. Paljon oli kulkijoita, rinkalla, päivärepulla, pyörällä ja juoksemalla. Samoin tein käväistiin myös Nammalakurun majoitukset katsomassa ja sieltä avautuvat tunturimaisemat. Pallasjärven punaiset hiekat käytiin myös ihailemassa.

Taivaskero huiputettiin omana retkenään, ihailtiin maisemia ja istuttiin olympiatulikylin kupeessa. Huiputuksen jälkeen syötiin kirjaimellisesti ulkona, koska Pallashtellin ravintolatarjoilu korona-aikana tarkoitti pihagrillii eli lohikeittoa kupposesta terassilla. Paluumatkalla ostettiin Raattaman kaupasta jäätelöt ja saunajuomat.

Varkhanmukan Kelokämpä toimi hyvin, oli varusteltu riittävästi ja kaminan lämmöllä saatiin kosteus pois ja paistui siinä samalla makkaratkin. 12 hengen mökki tuntui sopivan kokoiselta 7 hengen ryhmälle - ei ihan vierivieressä tarvinnut nukkua. Sauna lämmitettiin aina retkipäivän päälle ja pulahdettiin Telaojassa. Tikkaa heitettiin, korttia pelattiin ja ihan vain mökillä oltiin ja nautittiin kesästä. Kuukkelit kävivät pihassa vieraisilla ja yksi poro makasi tulotiellä porttivahtina.

Mukava reissu hyvässä seurassa, ehkä joskus otetaan vielä uusiksi.

Sirkka-Liisa Kolehmainen

Pallasjärven punaisilla hiekoilla, aallokkoinen näkymä Pallakselle. Vasemmalta kuvassa Eija, Sirkka-Liisa, Jaana K, Mirva ja edessä Jonna, kuvaajana Anne

Teltojen pystytystä maan alla Outokummun Vanhan Kaivoksen tunnelissa, kuvaajana Sirkka-Liisa

Menossa tunturiin, tavoitteena Montellinmaja. Kuvassa vas. Jaana K, Sirkka-Liisa, Eija, edessä Jonna, Anne ja Jaana S, kuvaajana Mirva.

Jonna ja Mirva kiertelivät maastopyörillä lähialueen polkuja. Pyörillä ehti nähdä enemmän, kuvaajana Sirkka-Liisa

Pentti Laakkonen on poissa

Pentti Laakkonen syntyi Pielisjärvellä (kuuluu nykyään Lieksaan) 22.9.1947 ja kuoli lyhyen mutta ankaran sairauden muramana 19.8.2021 Varkaudessa.

Lapsuusajan Pentti vietti Pielisjärven Mätäsvaaran kylässä. Koulun jälkeen Pentin tie kulki Voionmaan opiston ja Työväen Akatemian kautta Tampereen Yliopistoon, josta valmistui sosionomiksi. Työuran hän aloitti Seinäjoella. Sieltä hänet kutsuttiin v. 1974 Helsinkiin SDP:n puoluetuomioon. V. 1980 hän pääsi soveltamaan koulutuksen antamia taitoja Pohjois-Karjalaan Hengitysliiton Itä-Suomen alue-sihteerinä. 1989 Pentti siirtyi Polvijärven Työvoimatoimiston johtajaksi. Toimiston lakkauttamisen jälkeen Pentistä tuli Outokummun Työvoimatoimiston apulaisjohtaja.

Vastapainona toimistotyölle Pentillä oli luonto ja luonnossa liikkuminen. Pentti Laakkonen kutsui koolle muutamia saman henkisiä ystäviä Outokummun kaupungintalolle kokoukseen 31.1.1984. Silloin perustettiin Outokummun Seudun Retkeilijät-niminen yhdistys. Pentin laajan ystäväpiirin vuoksi yhdistykseen liittyi jäseniä eri puolilta Suomea. Siksi yhdistyksen nimi päätettiin muuttaa v. 1988 Länsi-Karjalan Retkeilijät ry:ksi. Pentti Laakkonen toimi yhdistyksen puheenjohtajana muutamaa 1990-luvun väli-vuotta lukuun ottamatta aina vuoteen 2009 saakka.

Pentin aloitteesta käynnistettiin mm. hiihtoretki Outokummun Pitkälähdessä Valamoon, ns. Valamon Hiihto v. 1985. Edestakaisin hiihdettynä matkaa kertyy 30 km. Ensimmäisessä Valamon Hiihdossa oli omien jäsenten lisäksi Pentin ystäviä Eestistä.

Pentti oli myös innokas kalamies sekä marjastaja ja sienestäjä. Useimmiten kalaretki suuntau-

tui Höytiäiselle. Sieltä on Pentin verkkoihin tarttunut runsain mitoin kuhua, siikaa ja taimenta. Vä-lillä kalastusretkiä tehtiin myös Venäjän Karjalaan. Pentti tunsi tar-koin Outokummun seudun mar-ja- ja sienimaastot. Saalista löytyi

aina, myös huonoina satovuosina. Innokkaana vesillä liikkujana Pentti rakensi muiden yhdistyksen jä-senten kanssa kaksi kanoottia, jot-ka olivat ahkerassa käytössä. Vii-meiset vuotensa Pentti asui Var-kaudessa Hilikka-vaimonsa kanssa,

mutta viettivät kesänsä mökillään Pohjois-Karjalassa.

Penttiä jäivät kaipaamaan vaimo Hilikka, tytär Anna sekä lapsenlap-set ja lukuisat ystävät.

Heikki Haapea
Länsi-Karjalan Retkeilijät

TRL:N MAJAVUOKRAT

Vuodepaikkamaksut

Varkhanmukassa (Enontekiöllä)

jäsen aikuinen 8 e
alle 12-vuotiaat 4 e
ei-jäsen aikuinen 12 e
alle 12-vuotiaat 7 e

Rihmakurussa (Kittilässä) ja Ukonjoella (Lieksassa)

jäsen aikuinen 10 e
alle 12-vuotiaat 5 e
ei-jäsen aikuinen 14 e
alle 12-vuotiaat 8 e
Rihmakurussa auton pito
sähkötolpassa 4 € /vrk.

Majoja voi varata vuodepaikka-maksulla tai viikko/vrk-hinnalla. Tarkemmat hintatiedot netissä www.tyovaenretkeilyliitto.com sivulta Majat / Majamaksut.

Maksut majavuokrauksesta TRL:n tilille IBAN FI66 1521 3007 119458

Viitenumerot:
Varkhanmukka + Suaskumpu
11222, Rihmakuru 24442,
Ukonjoki 11277, Käkälö 12331

Kuopion Retkeilijät norpparisteilyllä ja patikkapolulla Puumalassa 2.–4.6.21

Kymmenen hengen porukkamme lähti veneretkelle Puumalaan. Kahdena päivänä käytiin myös patikoi-
massa osalla norppapolkua, joka lähtee Puumalan kirkolta.

Talvella oli varattu paikat Eko-
paattiin joka lähti Niinisaaressa ve-
sille. Kipparina ja loistavana oppaa-
na toimi Arto Keinänen.

Kolmen tunnin ajelu lämpimä-
nä iltana oli suuri elämys. Sähkö-
moottorilla toimiva paatti kulkee
hyvin hiljaisella äänellä lähellä jär-
ven pintaa. Näimme kaukaa mm
kalasääksen pesän ja kukkoilevat
teeriurokset. Saimme tuhdin tietopaketin Saimaasta ja sen eläimistö-
stä. Norpasta kuultiin paljon, mm
sen suojelun historiasta.

Aivan risteilyn lopussa näimme
kaikki (osasimme olla hiljaa jo siinä
vaiheessa) paatin etupuolella ison
norpan pään, joka samantien su-
kelsi syvyyksiinsä.

Hiljainen risteily tässä vaiheessa
kesää oppaan kanssa, riittävän vä-
limatkan päästä, oli mielestämme
norpan rauhaa kunnioittavaa.

Patikointi lähti ensimmäise-
nä päivänä Luukkolantietä harju-
maastoa pitkin. Hellettä helpotti
pysähtyminen pienien lahukoiden
rannoilla. Kaivannon laavupaikal-
la oli eväänä vesi.

Toisena päivänä kulki retki Nais-
tenveden rantoja pitkin. Nähtiin
mm Isokoskelo ja härkälintu.

Jäsenemme Marja Soininen on
kokenut luontokuvaaja. Hän tu-
tustutti meitä metsän pieniin ötö-
köihin, esim vihernopsasiipeen.

Siinä se on. Kuva: Marja Soininen.

Majapaikkanamme oli Kosken-
selän Lomakylän mökit. Puuma-
lan keskustaan ehdittiin myös tu-
tustua. Sataman kahvilassa ei hel-
teellä olisi uskonut, että eletään vas-
ta kesäkuun alkua.

Paluumatkalla pysähdyttiin Ju-
valla tryffelitammifarmilla ja käy-
ttiinpä myös Teehouse of Wehmai-
sissa makumatkalla.

Tästä tuli siis kesän elämysretki.

Marja Koskenkylä

3 tuntia ajeltiin varovasti, kaukaa mahdollisia norppia ja lintuja tiiraillen. Kuva: Marja Koskenkylä.

Teehuone Wehmaisen pihalla ylh. vas. Pertti Taskinen, Tuure Pääkkönen Jonna Palkispää, Marja Koskenkylä, Marja Soininen. Alh. vas. Sirkku Pääkkönen, Leena Laukkanen, Rauni Huttunen, Suoma Virnes, Eeva-Liisa Palkispää. Kuva: Marja Soininen.

Rantapolun varrella vihernopsasiipi. Kuva: Marja Soininen.

Tähtihetkiä retkeilijän taipaleella

Elämäni tähtihetkiä olen kokenut laidasta laitaan TRL:n mukana. Alkusuksyys oli 1980-luvun alkupuolella ilmoitus Suomen Sosiaalidemokraatissa. Paasitalon tornissa oli puheenjohtaja Erkki Wikstenin järjestämä tilaisuus, jossa kerrottiin matkasta Kilimandrolle, Keniaan. Meitä innostuneita oli useita kymmeniä, lopputulos: lähtijöitä oli kolme ja matka peruuntui. Myöhemmin reissun teki turkulainen porukka. Minä johduin tuon tilaisuuden jälkeen Espoon Retkeilijöiden jäseneksi, jätin hyvät Helsingin Ladulle ja vuonna 1988 Tapiolan Maa- ja Meriretkeläisten perustajaksi Kimmo Jokelan ja Risto Mantovanin kanssa Erkki Wikstenin toimiessa kättilönä. Samana vuonna perustettiin myös Riihimäen Retkeilijät (RiRet) ja Vihdin Retkeilijät (ViRet). Niinä vuosina sain olla monen hieman nuhahtaneen seuran virittäjänä, mm. Porvoon ja Vaasan ja olin myös jotain perustamassa, mm. Tallinnan Spordiklubia puheenjohtajana Arvo Kannel. Erkki Wikstenin kuoltua tulin Liiton puheenjohtajaksi ja toimin siinä tehtävässä yhden kolmivuotiskauden.

Erkki Wiksten organisoisi ja johti entisenä Tunturisutena 1980- ja 1990-luvulla monia hiihto- ja ruskavaelluksia, joille sain osallistua ja jotkin jäivät muistiin hyvin, osa otsikon Luoja hulluinaan suojelee ja osa asioilla on tapana onnistua alla.

Haltin vaelluksella reilu 30 vuotta sitten päästiin Pitsusjärven kämpälle asti. Ns kuuma sarja jaksoi jatkaa Saarijärveltä hiihdon jälkeen vielä Haltille, me Viku, Kepa, Heli ja minä jäimme Pitsuksen kämpälle lepäämään. Olihan sitä vielä huominen. Huominen tuli, mutta Haltille ei voinut haaveillakaan. Kämpästä ei voinut lähteä muuta kuin huussiin ja sinnekin köydestä pitäen; näkyvyys oli olematon. Seuraavana päivänä sama juttu. Kolmantena päivänä oli palattava Kilpisjärvelle päin, vaikka keli oli surkea. Iltayhdeksältä lähestyttiin Saarijärven kämppää ajatuksin syödä päivän pääateria. Pihalla oli naislauma selittämässä, ettei kämppään mahdu eikä sinne mahtunutkaan. Ladun porukka oli levittänyt avopuolelle niin tehokkaasti, että hädin tuskin saimme vettä kei-

tettyä Lämmin kuppi-ateriaa varten. Viku kielsi puhumasta Lapin laista (ensin tullut antaa tilaa uusille), joten ajateltiin yöpyä teltassa. Se jäi pelkäksi ajatukseksi; teltan tukikaaret oli menneet kuuman sarjan mukana kohti Varkhanmukkaa ja meillä oli vain telttakangas. Niin sitten lähdettiin yön selässä kohti Kilpisjärveä ja Saanan majaa. Kepa hiihteli vauhdilla ja me muut etsittiin tunturikoivikossa irronnutta ja alamäkeen luisuvaa suksea, löydettiin ja päästiin Saanan majalle. Maja oli pimeänä, ei ketään päästämässä sisään, mutta miesten ja naisten huussiin päästiin. Karrimatit eteisen lattialle ja nukkumaan, mutta kotvan kuluttua oli pakko avata makuupussit, siellä oli erittäin tehokas lattialämmitys. Aamulla tarpeilleen tulleet hieman hämmästelivät näkyä. Oli ihana olo päästä Varkhanmukkaan ja saunaan. Asioilla on tapana järjestystä.

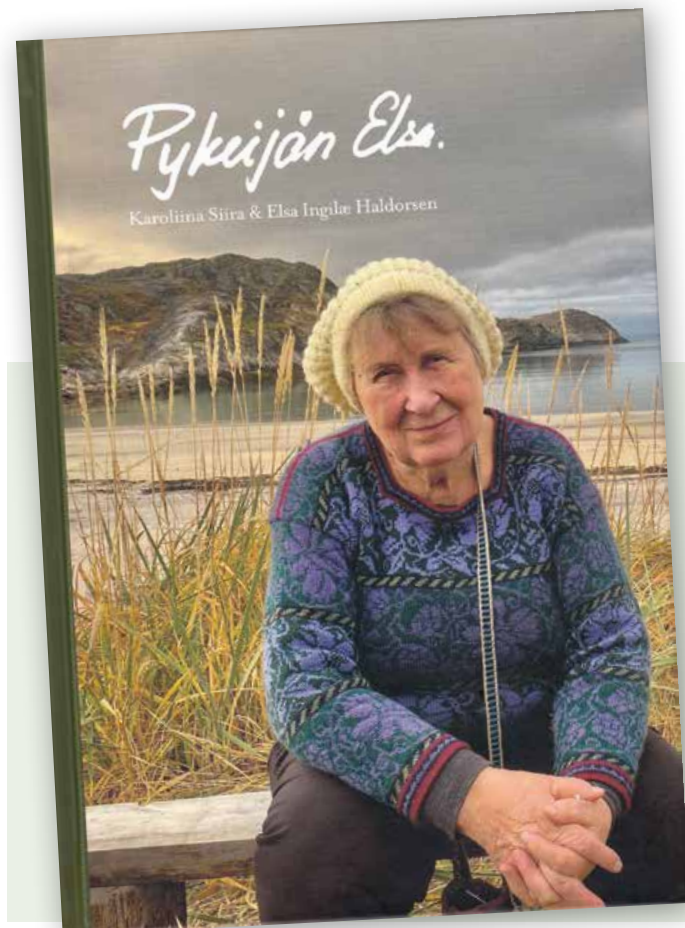
Wiksten oli aikoinaan vaeltautunut Kungsledenin päästä päähän ja kirjoittanut siitä kirjankin, mikä on saatavissa Liiton toimistosta, toivottavasti. Kolmen valtakunnan rajapyykillä järjestettiin syyskuussa 1993 Kalottireitin (Kungsleden) koko reitin valmistumisen kunniaksi avajaiset. Meitä oli RiRetin ja TMMR:n porukkaa Varkhanmukassa ja piti meidän päästä katsomaan Ruotsin ja Norjan kuningaspäriä ja meidän presidenttipariamme, Mauno ja Teller-vo Koivistoa. Monen väännon jälkeen pääsimme Kilpisjärven kau-

palta järven toiselle puolen Koltalahteen ja kävelimme juhlapaikalle. Koivistot kävelivät Mallan puiston läpi. Juhlapaikalla oli satoja ihmisiä, valtaosalla Norjan liput repuisa, meillä vain yksi Suomen lippu. Juhlapuheet ja hurraahuudot kuultiin, sitten paluumatkalle. Kahvitellessamme kuninkaalliset ja Koivistot kävelivät ohitsemme, mutta onnistuimme ojentamaan presidentille TRL:n Retkeilyoppaan. Ei ollut muuta, mutta eikö ollut hyvä kuitenkin?

Kesäisistä reissuista muistan Erkki Sakin isolla veneellä tehdyn matkan Pernajanlahdelle Lillfjärdeniin, Uudenmaan läänin virkistysalueelle 1990-luvun alussa. Retki Taivalkoskelle Kalle Pääntalo-päiville avasi suomalaisen miehen sielunmaisemaa. Vaikka Pääntalo oli Suomen luetuimpia kirjailijoita, niin en ollut ikinä uskonut, miten hyvin hänen kielensä oli omaksuttu. Matkatoverit RiRetistä osasivat Pääntalon kanteesta kanteen. Ihailtavaa, kunnioitettavaa. Menomatkalla Suomussalmella saimme yöpyä Ilmari Kiannon Turjanlinnassa, nukuin Ikin sängyssä ja funtsin, tulisiko jostain piikalikka, jos nykaisen hihnasta, jonka päässä piiankamariassa oli lehmänkello.

Jatkuu seuraavassa Retkeilijässä, siinä on myös kuvia – jos löydän..

Ellen Granholm

Pykeijän Elsan elämä kirjassa

Nytkin, koronakurimuksen aikoina, olemme voineet viettää aikaa etänä Varangin vuoron rannoilla tutustumalla syvemmin tuhansien retkeilijöiden kohtaamaan Elsa Ingilä Haldorseniin Karoliina Siiran kirjoittaman Elsan elämäkerran avulla.

Tutustuin Elsaan Helsingin Matkamessuilla 1990-luvulla ja sen jälkeen on tapahtunut vaikka mitä: on reissattu Pikku Suomessa Brasiliassa ja Pikku Suomessa Norjassa monenlaisissa kokoonpanoissa, nautittu Jäämeren saunan löylyistä, talkoilu ja tarinoitu.

Kirja vaikka joululahjaksi itselle esim. Suomalaisesta Kirjakaupasta!

Evon salaiset aarteet

Viime vuoden Kuopion-retken innoittamana järjestimme 21.-22.8.2021 retken Evolle Hämeenlinnan retkeilijöiden vieraiksi. Retki herätti etukäteen mielenkiintoa jopa niin, että mietimme jo osallistujamäärän rajoittamista. Lopulta meitä oli 12 lähtijää, joka oli erittäin sopiva määrä.

Patikoimme lauantaina yhdessä hämeenlinnalaisten kanssa Evon retkeilyalueen suosituinta reittiä seuraillen Rahtijärven ja Savijärven rantoja. Oppaamme Markku Karvonen tuntee Evon erittäin hyvin ja osasi esitellä meille seikkaperäisesti alueen ominaispiirteitä. Evästauko pidettiin Sorsakolun laavulla, jossa Markku kertoi Evon kansallispuistohankkeesta.

Me järvenpääläiset jatkoimme patikan jälkeen saunaan, viettämään iltaa ja yöpymään Hämeenlinnan retkeilijöiden Padasjoen kämpälle Tarukseen. Tilava kämpä on kauniilla paikalla Hakostenjärven rannalla. Osa porukasta majoittui sisätiloissa ja pihapiiriin pystytettiin yhteensä viisi telttaa. Kävimme iltapalan jälkeen vielä pienellä iltalenkillä tutkimassa vanhaa uittouomaa. Saunomisen ja uinnin jälkeen istuimme kodassa lätyjiä nauttien.

Sunnuntain patikkaretki suuntautui Kotisten aarnialueelle, jonne Markku Karvonen tiesi meidän johdattaa. Aarnialue oli unoh-

Sunnuntain patikkaretkellä ihailtiin Kotisten aarnialueen koskemattonta metsää, joka on ollut rauhoitettuna yli sata vuotta.

tumaton elämys: harvoin, jos koskaan, pääsee näkemään koskemattonta metsää, joka on ollut rauhoitettuna toistasataa vuotta. Tunnelma täällä aarnialueella oli aivan toinen kuin muulla Evon alueella. Metsässä oli hämärää, lahoppua oli kaikkialla ja valtavien

haapojen latvukset peittivät taivaan.

Alueella on metsäntutkimuslaitosten mittalaitteita, jotka näyttivät aavemaisilta keskellä metsää. Kotisten suojelualueella ei saa liikkuu polkujen ulkopuolella eikä metsästä saa poimia marjoja tai sieniä.

Retkemme oli erittäin onnistunut, mistä kiitos Hämeenlinnan retkeilijöille ja Markku Karvoselle. Olette lämpimästi tervetulleita vastavierailulle Järvenpäähän ja Tammirantaan!

Hannele Pöllä
JäRet

Retkellä majoittuttiin padasjoen kämpällä.

Suvipäiviä Selkämerellä

Säppi-majakkasaarelle kesälomaa viettämään tuotu nautakarja koki harvinaisen näyn, kun horisontissa vilkkuvat melat lähestyivät heidän rauhallista ja matalaa rantaa. Saimme todistaa kohtaamista, jossa ei ihmettelyltä ja tervetuliaiskarjaisuilta välttytty. Toki reipas ja rohkea kajakkiryhmä olisi muuten jäänyt vaihtamaan kuulumisia pidempäänkin, mutta tulkin puuttuessa jäi karjalauman aiheet epäselviksi. Päätimme jatkaa saarta kiertäen. Matkalla ei pohjakoskeuksilta välttytty, mutta yhteen hi-

outunut retkiryhmä selvitti esteen kuin esteen mallikkaasti. Myös aiemmin hieman hätäilevän nuoren kokelaan kivien tutkailut olivat saaneet huomattavasti luonnollisemman otteen. Pikku-Präälän edustalla huomasimme muflonien, saaren ympärivuotisten asukkaiden tervehtivän nousten aina kivien päälle. Kommunikointi onnistui tällä kertaa paremmin, ja ymmärsimme kääntä vielä hieman edemmäs. Pian löysimme kalliion, joka oli meille oiva tukikohta parin päivän ajan.

Olin Työväen Retkeilyliiton/Espoon Retkeilijöiden melontareisulla ensimmäistä kertaa. Unohdumaton kokemus jää odottamaan seuraavaa. Kiitos melontakoulutuksesta, kattavasta valmistelusta ja hyvästä retkiseurasta Hilkka, Pertti, Sirpa ja Aki.

Terveisin **Martti Jakonen**

Melat heiluivat reitin: Laitakari – Orskeri – Lankoori – Säppi – Idän Räyhä – Vähä-Huilkrunni – Laitakari. Kuulostaako tutuilta?

Aki Katteluksen kuvat kertovat lisää.

Martti Jakonen oli ensi kertaa melan varressa. Siitä riitti iloa tanssahdella kalliolla.

Selkämeren kansallispuistossa on Idän Räyhä luoto, jossa on kalamaja (rak. 1946). Se kunnostettiin vv.2014-2015. Sitä hoitavat vuosittain mm. Selkämeren Ystävät talkoovoimin. Pertti tutustui taloon.

Säpin majakka on remontissa, mutta saaren opas myi iloksemme Säppi-mukeja. Kippistä vaan, toivottaa Sirpa.

Kaksikko Pertti Mikkela ja Martti raikkaissa merituuissa.

Sirpa Kaipiainen meloo tutulla Kirppu-nimisellä kajakilla.

Kaikkaa katiskasta

Keväällä 2019 tai liekö jo edellisenä heitimme kesämökkimme katiskat perinteisesti Rutajärven rannoille. Odottelimme kalasopan aineksia, mutta turhaan. Naapurit kertoivat hyvistä ahvensaaliista ja särkiä oli katiskoissa ollut kiusaksi saakka. Jossain vaiheessa sitten huomasimme, että katiskojemme suuaukot olivat avaamatta talven jäljiltä.

Sana katiska juontuu muinaisvenäjän häkkiä tarkoittavan sanan monikkomuodosta kotici. Suomen kirjakelellä katiska mainitaan ensimmäisen kerran herra Martin 1500-luvun käännöksessä kuninkas Kristofferin maanlaista. (Wikipedia.)

Vanhimmat Suomessa käytetyt katiskat olivat pohjaan iskettyjä liistekatiskoja, joilla pyydettiin pääasiassa kutukaloja.

Näinä aikoina katiska on taantunut mökkiäläisten pyydykseksi. Siinä roolissa se toimiikin erinomaisesti; nakkaat pyydyksen vesistöön keväällä jäiden lähdettyä, koet sen sopivin väliajoin 1 – 7 pv. ja puusaaat verkon sen likaannuttua muutamana kerran pyydyskauden aikana. Kalaa tulee! Saalis voi olla lähes mikä vesielävä tahansa, kunhan sen koko on verkon silmää suurempi. Itse olen saanut saaliiksi viime kesänä mm. 3,5 kg hauen. Kuhiakin on joskus ollut katiskassa, matikoi- ta usein ja normaalisti ahvenia ja särkiä. Saaliskokoelmaan kuuluu myös rapuja, kiiskiä, sorvia, pasureita, lahnoja... sekä kerran myös aikuinen isokoskelo.

Katiskakin on viimeisten vuosikymmenten aikana kokenut melkoisen tuotekehityksen. Edellisen vuosisadan lopulla katiskat tehtiin usein kotikutoisesti rautalankaa taivutellen ja katiskaverkkoa lankarunkoon kiinnittellen. Nykyään tarjolla on useampinieluisia katiskoja, rysämallisia katiskoja, koottavia katiskoja, kokoonpantavia retkikatiskoja, löytyy Weke, Rampo ja Ufo katiskoja muutamia markkinanimiä mainitakseni. Kotoisassa mökkijärvessä katiskojen paikat muotoutuvat yleensä vakituksiksi. Saaliin lisäämiseksi kannattaisi kuitenkin paikkoja vaihtaa usein.

Jos haluat tehostaa katiskasi tuottoa voit käyttää myös houkutusaineita. Tähän sopivat hyvin kaurahiutaleet, kovaksi keitetty puuro tai leivänpannikot. Ne kannattaa laittaa jonkinlaiseen harso-

pussiin, josta liukeneminen ja saatavuus kestää kauemmin. On myös olemassa kaupallisesti valmistettuja houkutusaineita. Lisähoukuttimiksi katiskaan voi ripustaa peilinpaloja, metalliuistimia, olutpullonkorkkeja yms. kiiltäviä esineitä. (Fish-Net Oy)

Kaiken huipuksi voit tilata myös noin 1000 tuntia palavan led-houkutusvalon katiskaasi. Valo syttyy

automaattisesti kun lasket katiskan veteen ja sammuu, kun nostat sen kuiville. Väreinä ovat kirkas, sininen, vihreä ja punainen.

Mökkijärvellämme on kerran kokeiltu myös ajokatiskapyyntiä. Ajokatiska syntyy, kun pudotat katiskat niin syvään veteen, että merkkinaru ei riitä vaan katiska jää kellumaan. Merkiksi sopii tällöin riittävän iso muovikanisteri, joka

varmistaa kellumisen. Kokeilun tulokset saatiin naapurin ilmoitusta puhelimitse, että rantaan on ajautunut katiska, jossa saaliina oli kiloinen hauki. Kalastuslaki vaatii, että pyydyksessä tulee olla omistajan nimi ja puhelinnumero. Toinen ajokatiskakokeilun pyydys löydettiin järven toiselta puolelta matikka saaliinaan.

Jussi Etelälahti/Er

Virettiläiset retkellä Korteniemessä heinäkuussa – perinnetilalla voitiin muistella entisajan elämänmenoa

Korteniemen perinnetila on ollut rekikohteemme ennenkin ja aina on mietitty, että minkälaista olisi saunoa vanhassa kunnon savusaunassa, joka on rakennettu 1910-luvulla ja ehkä jo aikaisemminkin. Korteniemen pihapiiri on ollut jo kivikautinen asuinpaikka.

Sitten päätettiin tehdä savusaunaretki lauantaina 7.7. ja samalla tutustua paremmin tilan toimintaan ja tietysti saunoa. Liesjärven kansallispuiston opas Outi-Leena, joka on työskennellyt tilalla jo vuosia oli meitä vastassa. Historian kerronnan lomassa Outi-Leena näytti meille miten kunnon vihta tehdään. Saa-taisiin ne sitten iltopäivän saunaan.

”1700-luvun lopulla paikalle rakennettiin kruunun uudistila, josta tuli jo 1800-luvun alussa sahayhtiön torppa. 1878 metsähallitus osti tilan ja nykyiset rakennukset rakennettiin. Tila toimi metsänvartijan tilana vuoteen 1956, jolloin siitä tuli osa samana vuonna perustettua kansallispuistoa”. Tutustuimme riiheen ja siellä perinteiseen viljan puintiin. Laitumella voi nähdä lehmä ja tutuksi tulivat myös kanat sekä kiltti Leonard-kukko. Tällä retkellä lehmät olivat jo viety pois, mutta kanat poikineen kulkivat pihapiirissä Leonard-kukon seurassa niiden liikkeitä. Kuulimme, että tilalla viljellään kahdeksaa maataisperunalajiketta.

Paljon muutakin kuulimme perinnetilalla asuneista perheistä ja metsänvartijan sekä perinnetilan töistä, joita nyt tehtiin samoin menetelmin.

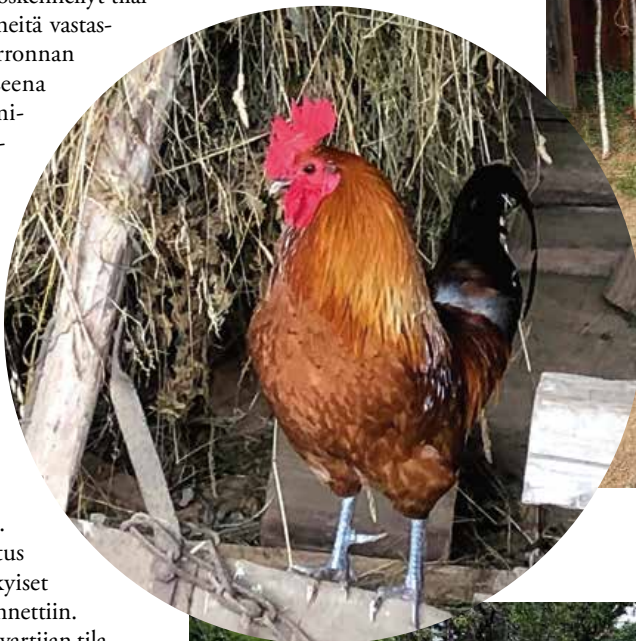
Saunaan pääsimme sitten hie-
man etuajassa ja kyllä se löyly tuntui tosi mukavalta, välillä pulah-
taessa järveen. Vihdatkin tulivat hyvin käytettyä. Huhut savusaunassa nokeutumisesta ei ainakaan tässä saunassa pitänyt paikkaansa, koska saunanlauteilla oli irtonaiset

penkin, emmekä nojanneet seiniin. Muuten saunan erikoisuutena oli synnytyssänky lauteiden alla.

Mitenhän se synnytys onnistui si tänä päivänä? Sitä sopii miettiä

Koko iltopäivän retki päättyi miettoon savun tuoksuun ja rentoon mieleen. Mukava kokemus pitkästä aikaan.

Mia
ViRet

Oppaamme Outi-Leena Uotila kertoi paikan historiaa ja eräopasharjoittelija Oskari Nuortamo pitää kuvaa viimeisestä perheestä, joka asui Korteniemessä.

Outi-Leena vihdan teon ohessa kertoo miten Korteniemessä on eletty ja asuttu. Kuvassa myös Riitta Ojanen, Liisa Uusitalo, Kari Eerola ja Aune Kärkkäinen

■ **Espoon Retkeilijät (ER)**
La-su 30.-31.10. Hiisivalkeat Stenbackassa (Hilka).

Su 5.12. Seuran joulujuhla yhdessä Nuukan kanssa.
Su 26.12. Tapanin taaperus (Hilka).

Tapahtumien yht.henkilöt:
armi.salenius@gmail.com p. 040 5098259; hilka.laitinen@gmail.com p.0440 500354; pertti.mikkela@gmail.com p.0400 475254; Juha Saari-nen, jpt@kolumbus.fi p. 050 5430067;

Nettisivu www.trekkari.fi
Seuran tukikohta: Stenbacka Nuuksiossa. Vuokrat jäsenille 10,-/2,-/vrk ulkop. 15,-/5,-. Hil-kalla tilauskalenteri.

■ **Helsingin Työväen Retkeilijät (HTR)/ Helsingin Luonnonystävät**
21.10 Vuosikokous, Hakaniemi Paasitorni, Johtokunta-kabinetti Paasivuorenkatu 5 A 4 krs klo 17. Kahvitarjoilun vuoksi tarvitsemme ilmoittumisen
16.12 Nautitaan jouluglögät ja kahvit TRL:n toimistolla Sturenkatu 27 A 4 krs klo 16 alkaen, ilmoittautuminen.
Tiedustelut/ilmoittautumiset:
Eila Oranen 0407344913 oran-en.eila@atgmail.com
Matti Huttunen 0408324302 mk.huttunen@atpp.inet.fi

■ **Hämeenlinnan Retkeilijät (HäRet)**
La 20.11. klo 12 HäRetin syyskokous Vanajaniemen kämpällä. Perinteinen puuro-juhla alkaa kämpällä kokouksen päätyttyä.
Lisätiedot: hameenlinnanretkei-lijat@gmail.com
Fb-sivu: https://www.facebook.com/HameenlinnanRetkeilijat/
Tiedustelut: Teemu Roisko, roisko(at)gmail.com, 050 413 3315.

■ **Jyväskylän Kunto- ja Luontoliikkuajat ry (JyKuLuLi)**
Syksyllä järjestetään ruska-marja-sieniretki.
Lisäksi järjestetään erilaisia lumikenkä-, hiihto-, pyöräily-, kalastus- tai sieniretkiä.
Netti: kuntoluontoliikkuajat.sporttisaitti.com

■ **Järvenpään Retkeilijät (JäRet)**
24.10.2021 alkaen klo 10 Tammirannan syystalkoot. Touhuamme pihalla ja sisätilois-sa. Keittotarjoilu.
24.10.2021 alkaen klo 14 Syyskokous. Talkootöiden

MUUTOKSET MAHDOLLISIA KORONAVIRUKSEN TAKIA!

Kaikkien tapahtumien osalta seurataan koronavi-rustilanteen kehittymistä ja toimitaan sen mukaan.
Metsähallitus: Säilytä turva-väli ja hoida hygienia!

jälkeen pidämme Tammiran-nassa yhdistyksen sääntöjen mukaisen syyskokouksen, jossa hyväksytään toimintasuunni-telma ja talousarvio vuodelle 2022 sekä valitaan yhdistykselle toimihen-kilöt.

4.12.2021 Joulupuuro Tammi-rannassa. Yhteinen illanvietto joulupuuron äärellä. Tarkemmat tiedot myöhemmin.

10.-12.12.2021 Joulupolku -tapahtuma Vanhankylän-

niemessä. Alueen yhdistysten järjestämä tapahtuma kokoa järvenpäälaiset lapsiperheet virittämään joulun tun-nelmaan. Tammirannassa joulukuusen koristelua, tontun kurkistuspuu ja tonttujen tupa. Pihalla makkarapaistoa.
www.jarvenpaanretkeilijat.com
FB: @JarvenpaaRetkeilijat

■ **Kangasalan Retkeilijät (KangRet)**
Ke 17.11. klo 18.00 Syyskoko-us JHL:n toimitalissa Ainontie 2.
Su 28.11. klo 11.00 Pikkujou-lu Torpalla.
La 5.2.2022 klo 10.00 Lumi-kenkäilyä Torpalla.
Ti 22.2. klo 10.00 Kaupun-kikävelyä. Kohde K-S Seurat toimivat -palstalla.
Yhteyshenkilönä Risto Mänty-

lä, 040 8289 146, mantylaristo@gmail.com

■ **Karjalan Retkeilijät (KR)**
Lokakuussa syyspatikka, kohde avoin.
Marraskuussa syyskokous ja pikkujoulu 13.-14.11. Hopea-lahti.

■ **Kuopion Retkeilijät (KuRet)**
Seuraile kotisivujamme ja kerro kaverillekin. Kotisivuilla päivitty-vät ajankohtaiset tapahtumat.
Yhdyshenkilö: pj. Pauli,paulitkomonen@gmail.com, puh. 0400 350 515.

■ **Kuusankosken Retkeilijät (KuuRet)**
Syyskuussa marja- ja sieni-retki, luontoretki, ruskaretki Lappi.

"Hei, tähän on ukonsieni, pannulle vaan" Kuvassa Anne Soulagnet Veikkolassa. Kuva: Hilka Laitinen.

Tiedustelut: Simo Korpelainen
p.040 7617368 tai simo.korpelainen@pp.inet.fi
Netti: kuusankoskenretkeilijat.nettisivu.org

■ Länsi-Karjalan

Retkeilijät (L-K R)

Suppilovahveroita ja karpaloita aiotaan poimia lokakuussa. Tarkempi ajankohta ja paikka ilmoitetaan jäsenille.

Su 21.11. Syyskokous ja pikkujoulu klo 14.00 Kokous & Galleria Maritassa.

Lisätietoja antaa Heikki Haapea, puh. 0400 210011, heikki.haapea@pp.inet.fi.

■ Riihimäen

Retkeilijät (RiRet)

13.11. Isänpäiväretki Melkumtimelle

28.11. Syyskokous

Tiistaisin kerho Suonummen majalla

Tarkempia tietoja puh. 040 7254898 Raija

■ Rovaniemen

Retkeilijät (RoiRet)

Kaamospatikka lokakuussa.

Syyskokous ja pikkujoulu marraskuussa.

Joulukuusen- ja Joulumielenhaku -retki.

Tiedustelut: Hannu p. 040 588 1439.

Netti: facebook.com/rovanienretkeilijatry

■ Salpausselän

Samoojat (SalSa)

Syksyn aikana retki Lapakistoon. Päivämäärä avoin, tiedotetaan jäsenille myöhemmin.

Pikkujoulua vietetään katsoamalla Juha Hurmeen teatteriesitys iltamatsseineen: "Ihmisellä ei ole häntää"

Teatteri Vanhassa Jukossa Su 7.11 klo 15.00. Pikkujoulu-

tiedotteet lähetetään jäsenille, kun esityksen lippujen hinta tarkentuu.

■ Tapiolan Maa- ja

Meriretkelijät (TMMR)

TEATTERIKERHO. Kerttuli välittää edelleen lippuja valittuihin näytelmiin. Pitäkää yhteyttä!

Tuula Touru, puh. 040 502 9399, tuula.touru@gmail.com
Kerttuli Karonen, puh. 050 565 8883, kerttuli.karonen@gmail.com

■ Tiurahovin

Ystävät

Katso ilmoitus takasivulla.

Tilhien ja Taviokuurnan ruoka-aitta. Kuva Hilikka Laitinen.

■ Vihdin

Retkeilijät (ViRet)

Sieni ja karpaloretki pyritään toteuttamaan lokakuun aikana.

21.10. to Jäsenilta Rientolassa klo 17.30. Mietitään vuoden 2022 retkiä ja muuta mukavaa sillekin vuodelle. Mikäli Koronatilanne rajoittaa vielä kokoon-tumista ilmoitamme s-postilla missä ulkona kokoonnumme, mahdollisesti nuotion ääressä.

25.11. to sääntömääräinen kevätkokous klo 17.30 Rientolassa ja sen jälkeen jatketaan **sääntömääräisellä syyskokouksella.** Pyritään jouhevaan kokouksen pitoon, jotta saadaan nämä pakolliset kokoukset pidettyä. Tämä nyt

virallisesti näin ilmoitetaan.

Kokouskahvit tarjoillaan, tervetuloa!

16.12. to Korteniemen perinnetilalla Tammelassa on vanhan tavan mukaan Jouluta-pahtuma alkaen klo 18. Mikäli ei mitään muutoksia heidän suunnitelmiin tule, niin men-nään sinne viettämään kaunis perinteinen Joulun avaus. Tästä vielä tarkemmin s-postilla, koti-sivuilla ja fb-ryhmissä.

Oma Jouluihin jäsenilta ilmoitetaan seuraavassa jäsentiedotteessa lokakuun aikana.

Lisätietoja ViRetin retkistä Mialta miaviret88@gmail.com tai 045-1319128.

■ Nuuksion kansallispuisto-

yhdistys NUUKA ry

5.12. joulujuhla Espoon Retkeilijöiden kanssa Sten-backassa. Läh. hilikka.laitinen@gmail.com puh. 0440 500354. Tervetuloa!

Aloita Uusi Vuosi Kuntostartilla Pajulahden Urheiluopistolla ViRetilästen kanssa 11.-14.1.-22.
HINTA 220€

Luonnon ihmeitä

Kuva Pertti Mikkellä

Hei, me oltiin peikkometsässä!

Mutta olihan siellä krokotiileja, leijonia, lehmiä, pupuja, kukkoja, sammakoita, pupu-jusseja, muurahaisia, matoja, kotkia, ja vaikka mitä eläimiä! Niin ja mäyriäisiä! JA PEIKKOJA!

Olimme peikkometsässä Raaseporin Väränsbyn virkistysalueella! Alue sopii myös lapsiperheille. He löytävät sieltä luonnon ihmeitä lisää.

Terveisin **Hilkka**

TRL-RETKET ja tapahtumat

ovat kaikille avoimia ja kokeneiden retkeilijöiden vetämiä.
www.tyovaenretkeilyliitto.com puh. 045 1369 744

29.-30.1.2022 Akkojen räpimisretki

Lisätiedot: [armi.salenius\(at\)gmail.com](mailto:armi.salenius(at)gmail.com)

TRL:n nettisivuille päivittyvät tapahtumista tuoreimmat tiedot.

Kaamosmatka 27.12.2021 – 2.1.2022

järjestetään kun vähintään 25 henkilöä ilmoittautuu mukaan.

Matka ajetaan päivä ajona, lähtö matkalle tapahtuu Helsingin Rautatien torin Mikonkadun tilausajo pysäkillä ja kuljetaan Tampereen, Jyväskylän, Oulun ja Tornion kautta Tiurahoviin.

PÄIVÄOHJELMA TIURAHOVISSA

08.00 Aamiainen seisovasta pöydästä josta myös aamiaisen jälkeen tehdään eväät päivän retkille. Tiurahovin lähtöaamuna aamiainen on klo 5.00.

09.00 Lähtö päivän retkelle

17.00 Mennessä paluu Tiurahoviin – Päivällinen – Sauna

20.00 Iltapala – Info seuraavan päivän ohjelmasta

Matkan hinta 425,-/ alle 16 v. 295,-

Hintaan sisältyy matkat tilauslinja-autolla, täysihoito-ruokailut noutopöydästä perillä, kämppämajoitus, ohjelma ja vetäjien palvelut.

Lisätietoja ja ilmoittautumiset

Markku Lindgren puh. 045 1235 370

tai Sähköpostit: markkulindgren.1515@gmail.com
tiurahovi@gmail.com

Tutustu tarkemmin Tiurahoviin kotisivuillamme

www.tiurahovi.fi

siellä voit myös ilmoittautua mukaan matkoillemme.